

V. U.: Eddy Praet
Watermolenstraat 115
9500 GERAARDSBERGEN
Tel.: 054415950

TUINIEREN

MAANDBLAD (verschijnt niet in augustus)

Maand: **maart 2018**
Postkantoor GERAARDSBERGEN I
P 508040

**KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ
WERK DER VOLKSTUINEN vzw
GERAARDSBERGEN**

Voorzitter: André Depelseneer
Zikastraat, 85 9500 Geraardsbergen
Tel.: 054411906
Rekeningnummer: BE29 0010 4554 0364
volkstuinten.gbergen@gmail.com
www.volkstuinengeraardsbergen.be

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Volgende activiteiten

- **Vrijdag 13 april 2018 om 19h30** in zaal Sint-Bavo, Hoge Buizemont 165 te Geraardsbergen: algemene vergadering, gevolgd door de voordracht "**Kruidig en vitaal de lente tegemoet**" door **Sabine De Coninck**. Tombola als afsluiter. Denk eraan om uw lotjes mee te brengen.

Na een kort overzicht over hoe voorjaarsmoeheid ontstaat, laat kruidenvrouw Sabine ons kennis maken met enkele kruiden, die ons kunnen helpen bij het elimineren van giftstoffen en het verhogen van onze vitaliteit. Van deze lichamelijke en geestelijke oppeppers worden enkele bereidingen (thee, soep, gebak, ...) voorgesteld, die ook kunnen geproefd worden. Een aanrader voor iedere (kruiden)liefhebber!

Iedereen welkom, ingang gratis.

Voorafgaandelijk aan de algemene vergadering en de voordracht organiseren we een '**Knutselnamiddag voor kinderen**'. Onder de deskundige begeleiding van Leen Lallemand, die ook al in december 2016 bij ons te gast was, zullen onze 'Tuinierdertjes' een lentestukje maken, dat nadien kan meegenomen worden om er thuis nog wat van na te genieten.

We hopen dat u hierop enthousiast reageert, alvast bedankt hiervoor.

- Waar? in zaal Sint-Bavo, Hoge Buizemont 165 te Geraardsbergen: aanvang om **16h**, einde voorzien rond **18h** met als afsluiter een traktatie voor onze jonge kunstenaars en hun begeleiders.
- Doelgroep: jongens en meisjes van 7 tot 12 jaar
- Inschrijving vóór 7 april, bij voorkeur via e-mail (volkstuinten.gbergen@gmail.com) of via telefoon naar Eddy Praet (054415950). Deelname is gratis, de kandidaten hoeven niets mee te brengen.

Verder op de agenda in 2018

- Op **zondag 20 mei 2018 vanaf 10h tot 16h** bent u van harte welkom op onze vierde opentuin op het volkstuinpark Sportkring.
 - Er zal opnieuw een mooi aanbod zijn van met zorg (en liefde) gekweekte plantjes: bloemen, kruiden (dille, bieslook, peterselie, basilicum, ...) en heel wat plantklare groenten (diverse soorten kolen en sla, suikerbrood, andijvie, snijbiet, rode biet, selder, pompoen, ...).
 - pH-meting op de meegebrachte grondstalen. Zo neem je een goed grondstaal: neem voldoende (minstens 10) boorstalen van uw tuin of gazon, een 15-tal cm diep. Hiervoor kan je bv. een bollenplanter gebruiken. Doe deze hoeveelheid grond in een emmer en meng goed dooreen. Breng hiervan een 0,5 kg mee.
 - Geïnteresseerden kunnen ook een kijkje nemen op de site.
 - En ook een hapje en een drankje zullen wellicht niet ontbreken.
- **Zondag 24 juni 2018:** wandeling en barbecue. Hierover verneemt u meer in ons volgend maandblad nadat Willem en André de wandeling verkend hebben. Ik kan nu alvast verklappen dat de tocht richting taalgrens gaat met wellicht Zarlardinghe als startplaats en dat de barbecue zal doorgaan in de parochiale zaal Sint-Bavo te Goferdinge.

Sint-Jozefsinstituut " 't Karmelieten "

Karmelietenstraat 57
9500 Geraardsbergen

tel: 054/41 07 10 – 054/412 412

BuBaO De Mozaïek

Boelarestraat 3
9500 Geraardsbergen
tel: 054/41 83 50

Terugblik op de voordracht over tomaten

Voor de leden die de kleurige presentatie van de voordracht over tomaten door Guy De Kinder niet toegestuurd kregen via e-mail, geef ik hierna een bondig overzicht en wat ik extra tussen de lijnen aangestipt heb. Ter info: Guy De Kinder is samen met Luc Dedeene coauteur van de 'Groente- en Fruitencyclopedie', een aanrader voor de beginnende en gevorderde tuinder!

➤ **Zaaitijd**

De meest aanbevolen zaaiperiode voor tomaten is tussen 10 en 30 maart. Indien je verschillende tomatenrassen wil telen dan kan je het zaaien spreiden over twee of drie beurten, waarbij je de vroegst rijpende en zelftoppende tomaten het eerst zaait. Ook de plaats waar de tomaten uiteindelijk zullen terecht komen (serre, veranda, openluchtteelt) kan een leidraad zijn voor het tijdstip van zaaien.

TIP: paprika en peper zaai je best half februari bij een temperatuur van 25°C. Ze kiemen namelijk veel trager dan tomaten, pas na 2 tot 3 weken.

➤ **Belangrijk voor een goede kieming**

- Een gepaste, luchtige, lichtvochtige of "handvochtige" zaaigrond. "Handvochtig"? -> bij het nemen van een handvol zaaigrond kan je er met enige moeite enkele druppels water uitknijpen. Druk de zaaigrond (met een plankje) licht aan en wrijf de grond opnieuw gelijk.
- De zaden gelijkmatig verspreiden en afdekken met een dunne laag (0,5 cm) gezeefde zaaigrond. Het aanbrengen van wat extra wit zand op de afgedekte zaadjes kan je toepassen om de zwakke zaden te onderdrukken. Met een gieter (fijne broes) of plantensproeier lichtjes nat maken. Gebruik water op kamertemperatuur. Dek de (isomo)zaaikist of zaaipot af met glas of gaatjesplastic zodat de luchtvochtigheid zo hoog mogelijk blijft.
- Zorg voor voldoende warmte. Een zaaitemperatuur van 20 tot 25°C is ideaal opdat de zaden na 5 tot 8 dagen zouden kiemen. Bij een lagere temperatuur duurt het enkele dagen langer. Plaats de zaaikist (of zaaipot) daarom tijdelijk op de warmste plaats in huis bv. op de vensterbank boven de verwarming, in de chauffagekelder, op de badkamer, ... Tomaten zijn donkerkiemers: er is voor de kieming geen licht nodig.

➤ **Zorgen na de kieming**

- Na het kiemen moet het glas of de plasticfolie onmiddellijk verwijderd worden. De jonge plantjes moeten nu wel zoveel mogelijk licht krijgen! De temperatuur mag dalen tot 16 - 18°C. Bij goed weer kan je de zaaikist met gekiemde plantjes overdag in een koude kas/serre (veranda) zetten. 's Avonds breng je de kiemplantjes best terug binnenshuis. Na ca. 2 weken is het eerste echte blad zichtbaar en kunnen de plantjes verspeend worden. Je plaatst ze dan bv. om de 10 cm in een bak of direct in een potje, met de kiemblaadjes juist boven de grond. Hiervoor gebruik je best voedselrijke potgrond. Tot einde april of begin mei moet je de jonge planten verder opkweken in een vorstvrije ruimte.

➤ **Het uitplanten**

- Circa 40 dagen na het zaaien kunnen de tomaten uitgeplant worden. Het ideale tijdstip is wanneer de eerste bloem juist te voorschijn komt maar nog niet open staat. In de kas of serre kan dit vanaf half april, in volle grond wacht je best tot half of einde mei. Zelfs half juni kan het nog buiten, bv. na het oogsten van een perceeltje vroege erwten. Kies in dat geval wel voor vroege variëteiten (hebben minder dagen nodig om te rijpen). Hybriden geven ook na een drietal maanden rijpe vruchten, maar die mag je niet te laat planten. Belangrijk! Zorg er voor het planten voor dat de wortelkluif goed doordrenkt is met water, de plant neemt dan gemakkelijker vocht op. Na het aangieten bij het planten één week wachten vooraleer opnieuw water te geven.
- Tomatenplanten van geringe hoogte kan je ook in pot (10 à 20 l) of in een bloembak kweken. Zorg in dat geval voor een aangepaste traagwerkende meststof (100 dagen). Een bemesting met dubbel zoveel kali als stikstof is ideaal voor tomaten. Om de planten in het begin te beschermen tegen de eerste felle zon kan je ze afdekken met vliesdoek. Vliesdoek, eventueel in meerdere lagen, kan je ook toepassen als bescherming tegen late (onverwachte) koude nachten.

**Marc en Danielle
Van Ongeval-Coesens
Zavelstraat 42
Geraardsbergen**

**054 41 41 41
0497 53 81 27**

Import van Zuid-Afrikaanse wijnen

- **Verkoop rechtstreeks aan particulieren.**
- **Wijnen voor elk budget en verkoop per fles mogelijk.**
- **Tot 10% korting op onze prijzen vermeld op de website!**
- **Afhalen na afspraak of gratis levering in de regio vanaf 12 flessen.**
- **Een prijslijst met het volledig overzicht en de klantprijzen, vraag info: marc@hetwijngoed.be www.hetwijngoed.be**

➤ **Waarop letten tijdens de groei?**

- Om de week 'dieven', d.i. de okselscheuten op de hoofdstam weghalen. Weet dat bij struiktomaten de dieven en de stengel eindigen op een bloemtros, wat dus gewenst is. Het mag je echter niet beletten om toch wat orde in de plant te houden zodat het geen onoverzichtelijk boeltje wordt.
- Geen bladeren plukken in juni of juli! Tomaten, blootgesteld aan de felle zon tijdens het rijpen, vertonen gemakkelijk 'groene kragen' (harde oneetbare groene kring rond de steel). Door de felle zon op de vrucht kan de groene kleurstof (chlorofyl) niet omgezet worden in de rode kleurstof 'lycopeen'. Tomaten rijpen best af bij een temperatuur van max. 25°C.
- Wanneer extreem hoge temperaturen verwacht worden is het aangeraden om een paar dagen op voorhand water te geven. Weet dat bij temperaturen hoger dan 32 °C het stuifmeel kapot gaat zodat er weinig of geen bevruchting is van de op dat ogenblik openstaande bloempjes. Omdat luchten in een dergelijke situatie meestal geen soelaas brengt, kan je als voorzorgsmaatregel aan de zonzijde van de serre een schermdoek aanbrengen. Een ander veelgebruikt alternatief is het 'witten' van de serre of kas (met witkalk), maar best enkel aan de zonzijde.
- Neusrot kan vele oorzaken hebben zoals een slechte bodemstructuur, te lage pH en/of kalkgebrek, ... Maar ook te warm en een tekort aan vocht spelen een rol. Laat daarom de grond nooit volledig uitdrogen en laat water verdampen op het pad tijdens zeer warme dagen. De bemesting wordt ook best niet in één keer vooraf toegediend, hou een deel over om als bijbemesting te geven. Eventueel aangetaste vruchten kan je beter NIET verwijderen. Indien je dit toch doet verplaatst het fenomeen zich naar andere nog gave vruchten.
- De oogst van de vroege rassen start einde juni en eindigt einde oktober met de late rassen. In openlucht stop je best de groei eind juli door de toppen weg te nemen.

➤ **Nog enkele weetjes**

- Gele en oranje tomaten zijn meestal zoeter.
- Gebruik van Bordeauxse pap of kopersulfaat tegen schimmels (bv. de plaag): weet dat koper schadelijk is voor het bodemleven in je tuin, o.a. voor regenwormen en nuttige schimmels.
- Het toedienen van kalk (Ca) zorgt voor stevige cellen. Houtas bevat naast mineralen zoals Silicium en Magnesium, vooral Ca en Kalium (K).

Gemakkelijk fruit om mee te starten

Herfstframbozen zijn ideaal om met een fruittuin te starten: goedkoop plantgoed, gemakkelijk te snoeien en dit jaar geplant is nog dit jaar geoogst!

Je kunt nog steeds herfstframbozen planten in de tuin of in grote potten of kuipen. Gebruik in dat laatste geval wel voedselrijke potgrond, die je jaarlijks vervangt. Herfstframbozen pluk je van begin augustus tot einde oktober en hebben daardoor bijna nooit last van wormpjes omdat de cyclus van het frambozenkevertje in de herfst al voorbij is.

- Aanbevolen variëteiten: Heritage (de meest geplante), Autumn Blish, Marosa, Ottawa, Polka, ...
- Snoeien en onderhoud: De snoei is eenvoudig uit te voeren bij deze fruitsoort en vraagt weinig kennis of ervaring. In de winter of in het vroege voorjaar worden ALLE takken tot tegen de grond weggesnoeid. In het voorjaar (mei-juni) kun je de talrijke grondscheuten uitdunnen. Probeer slechts 10 mooie (jonge) scheuten per lopende meter over te houden. Je bekomt dan een luchtig gewas dat snel kan opdrogen na regen, waardoor er minder schade is van de Aziatische fruitvlieg en de frambozen minder vlug vruchtrot krijgen!

Bron: FruitABC tips (Guy De Kinder)

HEDENDAAGSE NATUURLIJKE TUINEN

WATERMOLENSTRAAT 17,
9572 SINT-MARTENS-LIERDE (LIERDE)
054/42.35.27 0499/42.26.51

ANNMUYLDERMANS@SCARLET.BE

WWW.TUINARCHITECT-ANN-MUYLDERMANS.BE

Hoe is het met de 'kweek' gesteld?

De laatste week van februari en de eerste dagen van maart waren echt winters. De uitlopers van de zogenaamde 'polaire vortex' maakten dat we in de tuin buiten nog maar weinig konden verrichten. De vetbolletjes en de voederplank werden nog een (laatste?) maal aangevuld voor onze gevederde vrienden. Als dank hiervoor hebben we de laatste dagen al kunnen genieten van hun gezang: de lente komt er aan, zoveel is zeker!

De blauwe hemel tijdens die winterdagen zorgde er wel voor dat de temperatuur in de serre overdag al aardig opliep, tot 20° en meer. De koude nachten verhinderden evenwel dat o.m. radijsjes en wortelen, zo wat een maand geleden gezaaid, nog maar schuchter of niet uitkomen. Verleden jaar rond deze tijd stonden ze al mooi uit. De in het najaar gezaaide spinazie is daarentegen wel fel gegroeid, met dank aan enkele mooie dagen na de dooi. We hebben er al een paar keer aan geplukt, geen kilo's natuurlijk, maar toch ruim voldoende voor een portie puree en nu staat er opnieuw een mooie 'beet' op (zie foto).

Mijn buitentuinactiviteiten beperkten zich tot wat snoeiwerk (rozen, herfstframbozen) en wat opruimen onmiddellijk na de dooi waar het niet te nat was. Zo is het weinige onkruid in het perceeltje met winterui (vóór de winter geplant) opgeruimd. Dank zij een 'muts', gemaakt met een koepeltje van tuindraad en daarover jutezakken, hebben ze de vrieskou goed doorstaan en is er geen uitval. Verder

enkele kruiwagens compost verzameld en voorlopig in de serre uitgekipt, zodat hij wat kan opwarmen. Voorgekweekte erwten en de eerste patatjes planten rond half maart, zoals vorig jaar, zal niet meer lukken nu men opnieuw een winterprik voorspelt.

Maart is als scharniermaand tussen de winter en de lente een verraderlijke maand met soms van dag op dag hevige temperatuurschommelingen.

Was er buiten voorlopig niet zo veel mogelijk, binnenshuis kon er al wat voorbereidend werk gedaan worden. De eerste prei (Dana, zaadvast) en zaaiui (Balstora, type Rijnsburger) in isomobak staan al mooi uit maar veel groei zit er voorlopig niet. Andere voorgezaaide groenten, zoals spitskool en sla zijn nu groot genoeg om te verspenen. Hopelijk kan ik ook de in tray gezaaide spinazie, bedoeld als voortteelt voor boontjes, en de erwten volgende week buiten uitplanten, eventueel onder beschutting. Vrij recent ook snij- en knolselder, sla, bloemkool, basilicum, waterkers, snijbiet en diverse tomaten gezaaid, ...

TIP: zaai eens voor in Wc-rolletjes. Knip ze middendoor, vul ze met zaaigrond en zet ze naast elkaar in een schaal zonder gaten. De plantjes mogen in de rolletjes blijven bij het uitplanten. Het karton zal het nodige vocht behouden en langzaam wegteren.

De kippen zijn nu definitief verbannen van het gazon, de border en (een deel van) de tuin, waar ze de ganse winter toegang toe hadden. Het heeft ons geen windeieren gelegd! Een kip moet groen en verstrooiing hebben in de donkerste maanden van het jaar. Erg blij waren ze daar niet mee, hoe zou je zelf zijn als uw speeltuin plots veel verkleint. Als troost kunnen ze, tot de eerste zaibeurten, nog wat rondscharrelen in een ander deel van de tuin.

Vegetatief planten vermeerderen door enten of griffelen

Waarom enten?

Enten of griffelen is een vorm van vegetatief vermeerderen. Het wordt toegepast op planten die moeilijk te stekken zijn of waarvan de eigenschappen verloren gaan bij het zaaien. Fruitbomen worden geënt op zwakgroeiende onderstammen om kleinere bomen te krijgen die vroeger productief zijn. Uit zaailingen of enting op sterkgroeiende onderstammen ontstaan immers grote bomen die pas laat productief zijn. Enten kan je ook toepassen bij jonge fruitbomen om meerdere rassen op één boom te hebben: een voorbeeld daarvan zijn de zogenaamde 'familiebomen' met een vijftal variëteiten op één boom.

Er moet voldoende verwantschap zijn tussen ent en onderstam. De onderstam is het worteldragend deel van de boom en deze heeft een grote invloed op de groei van het bovengrondse deel (de ent). Het enten vraagt meer handigheid en zorg dan het stekken van planten. Als beginner start je best met het enten van bv. kiwi's, appels en peren. Druiven en steenfruit (pruimen, kersen, perziken, ...) is al iets moeilijker. Dit geldt des te meer voor wal- of okkernoten, zodat je dat (in het begin) beter aan de vakman overlaat.

Wanneer enten?

Binnen kunt u enten vanaf januari tot einde maart. In openlucht kunt u bij goed weer op vaststaande onderstammen enten vanaf half maart tot einde mei. Probeer bij het enten in openlucht te felle zon, uitdrogende oostenwind en regen te vermijden.

Op vaststaande onderstammen worden eerst peren en appels geënt. Bij voldoende warm weer kan ook bij steenfruit (pruimen, kersen, perzik) al rond half maart worden geënt. Het is echter veiliger te wachten tot einde maart/begin april. Kersen zijn namelijk zeer gevoelig voor uitdroging bij vriesweer.

Hoe enten?

Vooraf: belangrijk is dat je enthout verzameld hebt terwijl de knoppen nog volledig gesloten waren. Bewaar het op een koele plaats zodat het nog in rust is (knoppen niet uitgelopen), wanneer je het wilt gebruiken. Dit verhoogt de kans op een goede vergroeiing met de onderstam, die best in groei voor is t.o.v. de ent. Verschillende entmethodes zijn mogelijk.

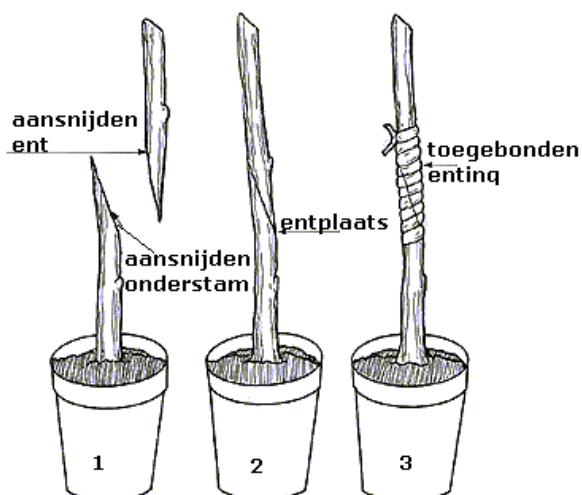
• Plakenting

Deze entmethode is gemakkelijk door minder ervaren liefhebbers toe te passen en is tevens de basismethode van waaruit je andere methodes kan aanleren. De gewone plakenting (plakgriffel of copulatie) kan je gebruiken voor zeer dunne onderstammen in openlucht of als handveredeling (tafelenting) binnen.

Met een zeer scherp entmes snij je de onderstam (of gesteltak) op een hoogte van 10-20 cm schuin aan. Het snijvlak moet mooi glad en recht zijn en liefst zo lang mogelijk, dit geeft meer kans op succes. Leg het afgesneden stuk van de onderstam zo ver mogelijk weg om vergissingen te voorkomen. Kies stevig, eenjarig en gezond enthout dat ongeveer even dik is als de aangesneden onderstam. De beste ogen zitten meestal op het middelste deel van de twijg. Snij de enttwijg ook schuin aan en tracht hierbij het snijvlak even lang te maken als dat van de onderstam, uiteraard ook mooi glad en recht. Dit vergt misschien een beetje oefening, probeer desnoods vooraf op snoeihout van sierheesters. Let bij het snijden op de stand van de ogen en kort de ent in tot 2 of 3 ogen. Ent en onderstam worden op elkaar geplaatst waarbij je er moet op letten dat de cambiumlagen (het groene deel onder de schors) elkaar minstens aan één zijde raken. Bind het geheel stevig vast: papierband (bv. Tesakrepp) is hiervoor zeer goed geschikt en breng daarna met een klein verfborsteltje entwas (of wondbalsem, paraffine, ...) aan om de entwonde waterdicht te maken. Smeer ook het enttopje in om het uitdrogen van de ent te vermijden. De vakmensen gebruiken een doorzichtige, zelfklevende en elastische tape ("Buddytape") waarop dan geen entwas meer hoeft gestreken te worden (enkel het topje wordt nog afgedekt). Op (recent) geënte boompjes zie je vaak nog de resten van die tape.

• Engelse (verbeterde) plakenting

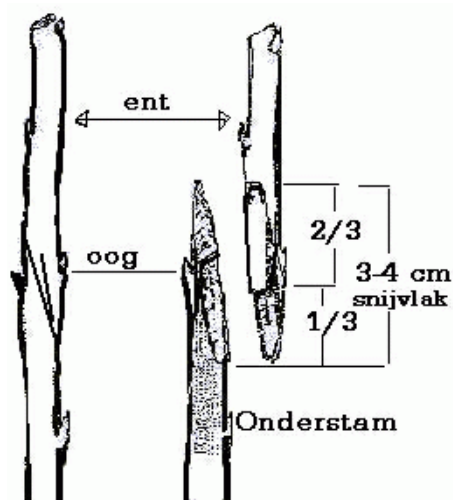
Een nadeel van de plakenting is dat de ent kan verschuiven bij het aanbinden. Om die reden passen echte specialisten deze methode minder toe en maken ze meer gebruik van de Engelse of de verbeterde plakenting. Het resultaat is meestal zeer goed en de wonden groeien snel en heel goed toe. Deze entwijze is eveneens toe te passen als handveredeling en in openlucht op vaststaande onderstammen of gesteltakken. Voor wie dit een eerste keer (en ook de volgende keren) doet is het aangeraden om hierbij voorzichtig te werk te gaan want er is met de Engelse plakenting meer gevaar om in de vingers te snijden!

Net zoals bij de gewone plakenting worden de onderstammen en de enten schuin aangesneden. Vervolgens wordt er een bijkomende kleine insnijding gemaakt in het bestaande snijvlak van zowel de onderstam als de ent. De inkeping begint op ongeveer 1/3 van de hoogste punt (zie figuur). Bij vaststaande onderstammen kan je dit gemakkelijk doen door het mes min of meer verticaal naar beneden te duwen. Wanneer men nu ent en onderstam in elkaar schuift dan blijft alles goed bij elkaar dank zij de extra inkepingen. Zorg ook hier dat de cambiumlagen minstens aan één kant mooi samenvallen. De Engelse plakenting heeft de meeste kans op de stevigste vergroeiing waarbij de wonde mooi zal genezen.

Tip: probeer (tijdelijk) een saptrekker te laten staan op de onderstam, dit zorgt voor een betere groei van de ent. Eens de ent op groei is mag die verwijderd worden.

Er zijn nog andere entmethoden mogelijk zoals de spleetgriffel, driehoeksgriffel en zijdelingse entingen. Voor het omenten van (oudere) bomen gebruikt men de kroongriffel. *Bron:* www.houtwal.be (Guy De Kinder)

De ene regenworm is de andere niet (gelezen op Tuin.org (Eddy Geers))

- In Vlaanderen komen 25 soorten regenwormen voor. Ze behoren allemaal tot de groep van de ringwormen, die hun naam danken aan hun lichaamsbouw. Ze bestaan uit tientallen segmenten of ringen, elk bezet met vier paar haren of borstels. Het spijsverteringskanaal loopt over de hele lichaamslengte. De mondholte bevindt zich aan de buikzijde, net na het eerste segment. Ook het zenuwstelsel heeft vertakkingen over het hele lichaam. In het kopgedeelte bevinden zich de hersenen. Regenwormen hebben smaak- en tastzin en zijn lichtgevoelig. Ze zijn tweeslachtig. Toch hebt u twee regenwormen nodig voor de voortplanting, want ze doen niet aan zelfbevruchting. **Goed om weten:** wanneer u een regenworm in tweeën snijdt, dan krijgt u nooit twee wormen, zoals het volksgeloof beweert. Het stuk zonder staart vormt wel een nieuwe, maar dat zonder hersens gaat verloren.
- Onder de regenwormen onderscheiden we drie typen: strooiselwormen, bodemwoelers en diepgravers. De compostworm (*Eisenia fetida*) is een inlandse strooiselworm en de belangrijkste regenworm in het composteringsproces. Strooiselwormen leven in organisch materiaal aan het bodemoppervlak. Ze missen de spierkracht waarmee sommige andere regenwormen diepe gangen graven. Omdat ze aan het bodemoppervlak leven en dus blootgesteld zijn aan ongunstige weersomstandigheden zijn ze kwetsbaar. En ook vogels vinden hen snel, ondanks hun donkerrode schutkleur. Niet getreurd echter want compostwormen vermenigvuldigen zich zeer snel, zodat ze in een hoog tempo kilogrammen organisch materiaal in uw composthoop kunnen verwerken. De bekendste onder de regenwormen is de dauwpier of dauwworm, *Lumbricus terrestris*. Hij leeft vaak onder gazons en in de diepere bodemlagen. Hij zorgt voor een stelsel van gangen en kanalen dat de bodem luchtiger houdt en het regenwater dieper in de ondergrond doet dringen. De dauwpier is dus duidelijk een diepgraver. In de strooisellaag is hij alleen maar op doorreis om er compost op te halen om mee te nemen in de bodem.
- **Conclusie:** regenwormen zijn heel belangrijk voor onze tuin. Ze breken de organische stoffen af met de bacteriën en enzymen in hun darmkanaal en verhogen het humusgehalte van de bodem, waardoor er meer voedingsstoffen beschikbaar komen voor de planten. De regenworm is nog om een andere reden waardevol voor de mens. Hij is een goede graadmeter voor de vervuiling van de bodem, zo blijkt uit laboratoriumtesten. Omdat hij in de bodem en de strooisellaag leeft en daardoor blootgesteld is aan elke vorm van bodemverontreiniging is hij een levende 'snuffelpaal'. Wanneer de zuurtegraad van de bodem een pH-waarde heeft lager dan 4 (uiterst zuur), dan verdwijnen de regenwormen volledig. Bv. in een traag afbrekende strooisellaag van beukenblad en naaldbomennaalden is het aantal regenwormen uiterst laag. Bodems onder boomsoorten met vlot afbreekbaar strooisel, zoals els, populier, kers, hazelaar en linde, daarentegen worden bevolkt door een groot aantal regenwormen.

ALU-JO

**ALUMINIUM EN PVC
RAMEN EN DEUREN - VERANDA'S**

Edingseweg 110
9500 Moerbeke (Geraardsbergen)
Tel. & Fax 054 41 91 97
BTW BE 864.426.089

GSM 0496 76 58 16